

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 426

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 2 februari 2023

ZUHAL DEMIR

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Ventilus - Compenserende maatregelen bij bestaande 380 kVA hoogspanningslijnen die worden verzwwaard

Om het maatschappelijk draagvlak van Ventilus te ondersteunen in West-Vlaanderen en teneinde een billijkere compensatie te garanderen voor de directe en indirecte betrokkenen van het finale voorkeurstroég, besliste de Vlaamse Regering zopas om een verruimd flankerend compensatiebeleid voor te leggen aan de federale overheid.

In die optiek stelt de Vlaamse Regering onder meer een uitgebreidere compensatieregeling voor woningen voor in geval van aanleg van nieuwe 380 kV hoogspanningslijnen of bij upgrade van een bestaande 70 of 150 kV naar een 380 kV hoogspanningslijn. Daarnaast wordt de verkoopmogelijkheid van woningen uitgebreid bij de aanleg van nieuwe 380 kV hoogspanningslijnen.

Tussen Izegem en Avelgem bestaat er echter al een 380 kV hoogspanningslijn, een lijn die onder meer over het centrum van Deerlijk loopt. Wanneer de trajectmogelijkheden van het geplande bovengrondse Ventilusproject objectief worden geanalyseerd, kan met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid nu reeds worden gesteld dat voormelde bestaande 380 kV hoogspanningslijn op termijn deel zal uitmaken van het definitieve Ventilusvoorkeustraject.

Op dit ogenblik is er op dit bestaande 380 kV hoogspanningslijntraject slechts een beperkte transportcapaciteit van 0,95 gigawatt, waarbij het jaargemiddelde magnetisch veld ongeveer 2 microtesla bedraagt. Ventilus zal deze transportcapaciteit echter verzwaren tot 6 gigawatt, waarbij volgens de berekening van het Departement Omgeving de jaargemiddelde magnetisch veldbelasting minstens 12 microtesla zal bedragen. Tegen 2032 zou, bij een maximale benutting van het Ventilusnetwerk, deze belasting zelfs kunnen oplopen tot minstens 20 microtesla.

Het kan dan ook niet in redelijkheid worden betwist dat de inwoners die in de nabijheid van deze bestaande 380 kV hoogspanningslijn tussen Izegem en Avelgem wonen, inzonderheid de bevolking in het stadscentrum van Deerlijk, mogelijk ernstige gezondheidsrisico's zullen ondervinden door de toenemende magnetisch veldbelasting van deze lijn. Het type draden die voorgesteld worden om te gebruiken voor de verzwaring zijn HTLS-draden (High Temperature Low Sag) die een werkingstemperatuur hebben tot ongeveer 180°C en dus bijkomende geluidshinder gaan veroorzaken.

Deze inwoners zullen echter niet kunnen genieten van de zopas door de Vlaamse Regering voorgestelde uitgebreidere compensatieregeling voor woningen. Tussen Izegem en Avelgem betreft het immers geen nieuwe, maar wel een reeds bestaande 380 kV

hoogspanningslijn. Op dit traject is er evenmin sprake van een upgrade van een 70 of 150 kV naar een 380 kV hoogspanningslijn, maar gaat het om een significante verhoging van de transportcapaciteit op de bestaande 380 kV hoogspanningslijn die de jaargemiddelde magnetisch veldbelasting enorm de hoogte zal injagen. Er zal bovendien ook geen bijkomende omvangrijke visuele impact ontstaan omdat enkel de draden worden vervangen.

1. Erkennen de Vlaamse minister-president en de Vlaamse minister van Omgeving dat ook inwoners in de nabijheid van reeds bestaande 380 kV hoogspanningslijnen die deel zullen uitmaken van het Ventilustraject, ingevolge de significante verhoging van de transportcapaciteit en de daaruit voortvloeiende aanzienlijke toename van de magnetisch veldbelasting, mogelijk ernstige (gezondheids)nadelen zullen ondervinden? Zo niet, op welke gronden baseren zij zich om hun standpunt te staven dat deze inwoners geen nadelen zullen ondervinden?
2. Zijn de Vlaamse minister-president en de Vlaamse minister van Omgeving alsnog bereid om ook voor inwoners in de nabijheid van reeds bestaande 380 kV hoogspanningslijnen die deel zullen uitmaken van het Ventilustraject, een uitgebreidere compensatieregeling voor woningen uit te werken en voor te leggen aan de federale eerste minister en de federale minister van Energie, zodat zij ook deze regeling mee kunnen opnemen in hun onderhandelingen met Elia? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke compensatieregeling (uitkoopregeling en financiële compensatie) wordt mogelijk en haalbaar geacht, en wanneer zal dit aanvullend compensatievoorstel door de Vlaamse Regering aan het federaal niveau worden overgemaakt?
3. Het voorstel aan de federale overheid met flankerende maatregelen voorziet enkel in een verkoopmogelijkheid van woningen bij de aanleg van volledig nieuwe 380 kV hoogspanningslijnen.

Kunnen de Vlaamse minister-president en de Vlaamse minister van Omgeving verduidelijken waarom deze verkoopmogelijkheid niet door hen in hun voorstel werd opgenomen met betrekking tot bestaande 70 en 150 kV hoogspanningslijnen die zullen omgevormd worden naar 380 kV hoogspanningslijnen? Zijn de Vlaamse minister-president en de Vlaamse minister van Omgeving bereid om ook deze uitbreiding in hun compensatieregelingsvoorstel op te nemen en voor te leggen aan de federale eerste minister en de federale minister van Energie, zodat zij ook deze regeling mee kunnen opnemen in hun onderhandelingen met Elia? Zo niet, waarom niet? Zo ja, wanneer zal dit aanvullende compensatievoorstel door de Vlaamse Regering aan het federale niveau worden overgemaakt?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Jan Jambon (156), Zuhal Demir (426).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 426 van 2 februari 2023

van **CARMEN RYHEUL**

1. Met de reeds bestaande 380 kV lijn verwijst u vermoedelijk naar de hoogspanningsverbinding tussen Izegem en Avelgem. Dit traject kan worden aangepast om de stroom die op zee geproduceerd wordt landinwaarts te kunnen vervoeren. Er kunnen daarom HTLS-geleiders geplaatst worden die meer stroom kunnen vervoeren dan de geleiders die nu gebruikt worden. De masten zouden daarom niet vervangen moeten worden omdat dit reeds 380 kV masten zijn, wat betreft het uitzicht wijzigt er dus niets.

In de praktijk heeft een degelijke ingreep ook weinig invloed op de grootte van de zone waar magnetische velden van meer dan 0.4 μT (microtesla) kunnen voorkomen. De reden hiervoor is dat naast de verzwaring er tegelijk een matigende maatregel kan getroffen worden: de geleiders kunnen na aanpassing in transpositie geplaatst worden. Dat is een technische aanpassing, waarbij de fasen op een bepaalde manier geschikt worden. Die aanpassing zorgt ervoor dat de magnetische velden elkaar gedeeltelijk zullen opheffen. Voor het traject Izegem-Avelgem zal er weinig verschil zijn in de grootte van de zone van 0.4 μT .

2. Zoals vermeld in de nota van de Vlaamse regering van 13 januari 2023 over het 'verzoek tot uitbreiding pakket flankerende (compensatie)maatregelen bij Ventilus' heeft de Vlaamse regering aan de federale overheid gevraagd om voor een versterking van bestaande 380kV lijnen met een omvangrijke visuele impact een gepast bedrag te voorzien, aangezien de Vlaamse Overheid geen bevoegdheden heeft met betrekking tot de compensatieregeling. Vanuit het kabinet van de minister-president werd er gevraagd om het overlegcomité te vervroegen. Er werd door de federale overheid ingegaan op dit verzoek vanuit de Vlaamse regering. Dit extra overlegcomité vond plaats op 15 februari 2023. Het Comité heeft akte genomen:
 - van de nota van de Vlaamse Regering van 13 januari 2023 en van de Waalse Regering van 13 februari 2023 en erkent het strategisch belang van de projecten;
 - van de gedachtewisseling die er plaatsgevonden heeft.
3. Zoals vermeld in de nota van de Vlaamse regering van 13 januari 2023 over het 'verzoek tot uitbreiding pakket flankerende (compensatie)maatregelen bij Ventilus' is de verkoopmogelijkheid bij nieuwe 380 kV hoogspanningslijnen gebaseerd op een zone met significante visuele hinder door de komst van een nieuwe lijn, Dit is ook zo bij de bestaande compensatieregelingen met betrekking tot hoogspanningslijnen. Bij bestaande lijnen bestaat die visuele hinder al. Om die reden wordt er enkel in een verkoopmogelijkheid voorzien wanneer het gaat om het plaatsen van nieuwe bovengrondse hoogspanningslijnen. Bij bestaande hoogspanningslijnen die een upgrade krijgen wordt wel voorzien in een uitbreiding van het vergoedingspercentage. Dit is tevens ook opgenomen in de nota van de Vlaamse regering van 13 januari 2023.

Ook wanneer een bestaande 380 kV lijn een upgradering zou krijgen met een omvangrijke visuele impact zou een passende compensatie dienen te worden voorzien.

De volgende afstanden en percentages worden gevraagd door de Vlaamse regering voor wat betreft het berekenen van een compensatievergoeding per getroffen woning:

Nieuwe lijn		Upgrade van een bestaande lijn (met minstens 2 spanningsniveaus)	
Afstand	Vergoeding	Afstand	Vergoeding
0m - 35m	25%	0m - 35m	12,50%
35m - 55m	20%	35m - 55m	10%
55m - 125m	10%	55m - 125m	5%
125m - 200m	2,5%	>125m	0%
>200m		0%	